

Inhoud

Vertel me over jou	29
Florence is veel dichterbij Ferrara dan bij Rome	43
Zelfs bij de beste groenteboer heb je het risico op pesticiden	65
Elke keer als ik verliefd word	95
Vuur brengen	130
Ze wilde sterven of in Parijs wonen	164
In het licht van de nacht	181
Nu	213
<i>Dankbetuiging</i>	237
<i>Verantwoording</i>	239

Uiteindelijk was ik bezweken en besloot ik met Meisje te verkassen.

We verhuisden naar de wijk Trieste, of beter gezegd de Trieste Wijk, waar mijn ouders ook naartoe waren verhuisd na hun pensioen.

Het is hier lekker rustig, Chiara.

Er is volop groen.

Het voelt niet eens alsof je in Rome bent.

Zo stil.

Heel wat anders dan jouw wijk.

Met al die studentenhuisen.

Zonder een fatsoenlijke kleuterschool.

Zonder sportclubs.

Het is geen vergelijk. Hier heb je alles voor kinderen.

Hier is het leven zo gemakkelijk.

En dan zijn wij in de buurt, zodat we je kunnen helpen.

Zo kwam het dat ik terwijl ik al in de veertig was, en minstens dertig jaar had lopen schoppen tegen de structuur van het gezin dat mijn vader en moeder hadden opgezet, toch juist de hulp nodig had die zij, alleen zij, onberispelijke grootouders, me nu konden bieden.

Of ik zelf een gezin had opgezet: nee, dat had ik niet voor elkaar gekregen.

Want terwijl ik verwoed op zoek was geweest naar de liefde, erop vertrouwend dat mijn ideeën en gevoelens en emoties wel op één lijn zouden komen, had ik geen moeite gedaan om te leren wat een stel is, hoe dat functioneert.

Ik had mijn puberteit tot het uiterste opgerekt, overdag at ik nog steeds weinig of niets om dan 's avonds de diepvries open te trekken en een bak ijs te verorberen, op de zolder in die studentenwijk waar ik woonde, elke avond kon er op de bank een vriend of vriendin blijven slapen, mensen zoals ik die na zeven uur, als ze klaar waren met werken, het vervolg moesten improviseren, omdat ze niemand hadden met wie ze elke avond aan tafel zaten.

Het was me zelfs gelukt om in puberale omstandigheden een dochter te krijgen.

Misschien was dat de reden, omdat we om verschillende redenen dezelfde verwarring ervoeren, dat zij en ik elkaar direct hadden herkend, direct hadden begrepen. Terwijl ik niets herkende en niets snapte van alles wat vanaf dat moment om ons heen zou moeten draaien en alles waar wij omheen zouden moeten draaien, ik had geen idee hoe ik daarmee om moest gaan.

Ben je nog steeds verliefd of niet?

En hij? Is hij verliefd?

Liefde is één ding, verslaving is wat anders, hè.

Weet je zeker dat je over je ex heen bent?

En jij? Over jouw verleden?

Weet je, hij is net zo iemand als die jongen met wie ik laatst een date had, die...

Volgens mij is hij juist meer zo iemand als die meid die

ik heb ontmoet toen ik de Camino naar Santiago liep, die Duitse, weten jullie nog?

Op de zolderverdieping waren we vanaf de dag dat ik had ontdekt dat ik zwanger was alleen maar op zoek geweest naar een oplossing voor het raadsel – dat altijd lastig was geweest, maar nu echt onmogelijk werd – gevormd door de verstandhouding tussen mij en de vader van Meisje, die in een andere stad woonde en werkte. We praatten, praatten, praatten, praatten. Alleen zo wisten we de tijd te doden, met z'n allen of ieder voor zich, want om met z'n tweeën te zijn (met één andere persoon: diegene en niemand anders) waren we misschien te veeleisend, of misschien wilden we er te weinig voor opofferen – die vraag bleef open. Uiteraard had niemand van ons zich ooit voorgesteld om een kind te krijgen, want wij waren zelf de kinderen, verrotte kinderen – mensen die niet in staat waren geweest te rijpen. Allemaal waren ze dan ook meteen dol op Meisje alsof ze een knuffelbeest was, de mascotte van onze zolder. Maar ik was degene, alleen ik, die 's nachts wakker werd als zij wakker werd, ik was degene die wakker bleef ook tijdens mijn slaap, die haar bloedheet tegen me aan klemde als ze hoge koorts had, en die steeds vergat dat het gewoon zo werkt met baby's: de volgende dag is het alweer over, ik was degene die elke keer weer overstuur raakte van die koorts, ik was degene die broodmager was geworden omdat ik haar in elk geval de eerste drie maanden borstvoeding wilde geven, die helaas maar mondjesmaat op gang kwam, ik was degene die de poedermelk opwarmde – maar niet al te veel – als bijvoeding, ik die altijd een volle diepvries had gehad en een lege koelkast waarin alleen het lampje prijkte, en die nu, terwijl Meisje zes maanden werd, zeven, negen, een jaar, de schappen indeelde met gepureerde prutjes

van vlees of vis, groenten om bouillon van te koken, roomsoep met mais en tapioca – wat stonk dat vreselijk, die tapioca –, ik was degene die haar aanmoedigde om het ene voetje voor het andere te zetten, goed zo, nu kun je je hieraan vastgrijpen, liefje, ik die haar meenam voor haar eerste vaccinatie, en de aanvullende, ik die op zoek ging naar een geschikte kinderarts, een geschikte kleuterschool, die de zeven verdiepingen van ons gebouw zonder lift op en af sjuowde met haar in mijn armen, nadat ik de kinderwagen in de hal had vastgemaakt met een kettingslot vanwege het risico dat ik hem niet meer zou aantreffen als ik dat vergat, zoals me in de eerste maand twee keer was overkomen; maar ja, zo'n wijk was het dus. Een wijk achter het station waar alles kan gebeuren, de mensen raken er verzeild, vertrekken weer, het komt niet vaak voor dat iemand blijft, dat iemand er langer dan een paar dagen doorbrengt, en het is dan ook waar dat er behalve een geïmproviseerd klasje op de betonnen binnenplaats van een klooster geen kleuterscholen zijn die je zonder auto kunt bereiken, geen sportclubs, er zijn geen dierenartsen, geen hondentrimsalons, niets wat kan tegemoetkomen aan een gewoonte, de hobbelige straatkeien beloven alleen maar avonturen en toevalligheden, er zijn niet eens trottoirs.

In de Trieste Wijk daarentegen liggen die breed en bedaard langs de door verzorgde bomen omzoomde straten, met zijwegen waaraan de hekken grenzen van sierlijke witte of gele woningen uit de jaren twintig en van lage flatgebouwen in jugendstil, met balkons die van boven open zijn, en blauwrege die rond de voordeuren klimt, en geparkeerde stationwagens.

Toe nou, Chiara.

Kom hierheen.

Laat ons je helpen.

Je bent zo moe dat je niet eens meer kunt werken.

Dat was waar. Ik had mijn eerste roman gepubliceerd toen ik twintig was, maar al op mijn zevende had ik *Clara en Riki* geschreven, en daarna *Clara en Riki groeien op* en daarna *De kinderen van Clara en Riki...* Het was het enige wat ik kon. Lezen, verhalen verzinnen en opschrijven. Mijn personages leken al op mijn zoldervrienden, nog voordat ik die had leren kennen: ik vertelde over types die er een zootje van maken, die struikelen, die verdwalen net op het moment dat ze de weg naar huis inslaan. Types die gedoemd zijn verrotte kinderen te worden, als ze dat niet al zijn. Ik was dol op mijn werk, ik genereerde me zelfs om het werk te noemen; zodra ik in de buurt kwam van een man, een berg, een pinautomaat, werd ik overvallen door twijfels, maar schrijven was mijn zekerheid, mijn hele vastigheid, mijn enige remedie tegen het bestaan.

Totdat Meisje zich aandiende.

Tijdens de presentatie van een van mijn boeken was ik in de achtste maand, en een lezeres stak haar hand op: 'Ik zou dit eigenlijk niet moeten zeggen, ik weet het. Maar toen ik hoorde dat je zwanger was vond ik het toch best jammer. Want nu zul je het gevoel hebben dat je compleet bent, alle vrouwen zeggen dat dat zo gaat, je zult je problemen oplossen en niet meer de behoefte voelen om te schrijven, je zult ons niet meer de weg wijzen door de storm...'

Ik dacht vaak terug aan die lezeres, in de ochtenden die niet te onderscheiden waren van de middagen die niet te onderscheiden waren van de avonden tijdens de lockdown – terwijl Meisje twee werd, drie – en soms betrapte ik me erop dat ik in gedachten met die vrouw

praatte. Je had gelijk, voor het eerst kost het me moeite om te schrijven, vertrouwde ik haar toe. Het kost me zelfs moeite om te lezen, en die twee zijn voor mij hetzelfde, schrijven en lezen. Maar het is niet zo dat het me moeite kost omdat ik mijn problemen heb opgelost, weet je; het kost me moeite omdat ik er volgens mij juist te veel heb. Alleen zijn dit níeuwe problemen, die ik niet begrijp. Sterker nog, misschien wíl ik ze niet eens begrijpen, want ik ben juist geïnteresseerd in de duizeling – die er een zootje van maakt, die struikelt – en niet in dingen die je moet organiseren, waarvoor je verantwoordelijkheid moet nemen. Geduld moet hebben. En ik kan alleen schrijven over dingen die me interesseren. Maar nu eist mijn leven van me om niet interessant te zijn. Mijn leven vraagt me om mijn volledige behoefte om te verzinnen aan Meisje te geven. Haar uit te leggen hoe je je plas ophoudt, hoe je het op het potje doet, haar uitleggen wat ochtend betekent, of sneeuw, of zwerm, en waarom, bovenal uitleggen waarom haar papa en haar mama niet bij elkaar wonen – een manier vinden om het zo uit te leggen dat het in het koppie van een klein meisje klinkt als een superleuk spelletje dat mama hier woont en papa daar: die manier moet ik dus zien te verzinnen.

Laat je helpen, drong mijn moeder aan.

Jullie moeten echt uit die symbiose zien te komen.

Door de pandemie, van lockdown naar lockdown, waren Meisje en ik getransformeerd tot één wezen. Het zou voor ons allebei onnatuurlijk zijn geweest, na die eindeloze dagen, om elkaar gedag te zeggen als we naar bed gingen, wanneer het donker eindelijk de stilte die van buiten kwam autoriseerde, en om dat laatste avontuur niet ook samen te trotseren.

Bovendien was ik weliswaar niet geïnteresseerd in de persoon die ik gedwongen werd te zijn en de zorgen die ik het hoofd moest bieden, maar zij, Meisje, en wat zij te zeggen had, of ze dat nu wel of niet al kon zeggen, wat haar aan het lachen maakte, met welk criterium ze bepaalde dat die ene knuffel haar lievelings was, dat interesseerde me wel altijd. Het was een verliefdheid die in plaats van geleidelijk aan spanning in te boeten en uit te monden in iets anders, juist steeds sterker werd naarmate we elkaar beter leerden kennen.

Toen er een eind kwam aan de noodtoestand van de pandemie, was de moeite die ik had met schrijven gekristalliseerd tot een heus writer's block. In diezelfde maanden verliep noodlottig genoeg ook het huurcontract voor de zolder, en moest ik beslissen of ik het wilde verlengen of niet.

Ik verlengde het niet, en huurde een appartement op de begane grond in een van die gracieuze, onberispelijke lage flatgebouwen in de Trieste Wijk.

Vanaf dag één had ik het gevoel dat alles daar een oordeel over me had. De blauweregen, de sfeer als van een eeuwige lockdown die er na zeven uur 's avonds hing, de stationwagens. Die bekoorlijke wijk, waar iedereen die ons kwam opzoeken verrukt over was, kon er niets aan doen; ik bleef er een akelig gevoel bij houden. Terwijl Meisje lachend haar fietsje over de brede trottoirs voortduwde, en ik leerde hoe ik haar moest laten oefenen om zonder zijwieltjes te fietsen, zag ik geen enkel gezicht, geen kapsel, geen manier van lopen, die me niet confronteerde met het beeld van het groteske dier dat ik was – een moeder die nog geen vrouw is geworden. Een schrijfster die na de golf van datgene wat duidelijk enkel

jeugdige inspiratie was, niets meer uit haar pen krijgt. Verrot meisje, verrot meisje. Ineens werd de uitdrukking waarmee mijn vrienden en ik altijd graptten keihard in mijn gezicht geslagen, als een gespreide hand met ringen aan elke vinger.

‘Waar is jouw papa?’ werd aan Meisje gevraagd door een meisje met lange vlechten dat bij haar in het laatste kleuterjaar zat van de nieuwe school waar we lopend naartoe konden, binnen een paar minuten, en die als klassen allemaal kleurige huisjes had, her en der verspreid in een van de bladrijke parken van de wijk.

‘Die woont niet in Rome, mama en hij zijn niet bij elkaar maar se zijn wel vrienden foortijd en hij komt bij ons op bezoek en we gaan ook gezellig met se drietjes op fakansie,’ antwoordde Meisje. Zo luidde voor haar de officiële versie – maar hij en ik hadden na al die jaren nog steeds niet onze draai gevonden, in elk geval ik niet. Verrot meisje, verrot meisje.

‘Nietes,’ protesteerde Vlechtje. ‘Waar is jouw papa?’

‘Alle families zijn anders,’ kwam ik tussenbeide.

‘Maar...’ Haar verschrikte ogen gingen van mij naar Meisje, van Meisje naar mij. ‘Maar wonen jullie dan alleen?’

‘Ja.’

‘En ontbijten jullie dan wel ’s ochtends?’

Haar moeder kwam bij ons staan. Ze droeg het jasje van een pastelroze mantelpak boven een beige spijkerbroek, en witte schoenen die het midden hielden tussen sneakers en wandelschoenen. Ze sabbelde op een snoepje. Zoals bijna alle ouders met wie ik langzaam maar zeker kennismaakte op dat schoolplein, was ze architect. Waardoor ze elke keer als we een praatje maakten onherroepelijk over entresols begon. Ook die dag.

‘Weet je dat hun papa niet bij hun woont?’ zei haar dochter.

‘O, sorry, ze is nogal een kletskaus.’

‘Geeft niks. Maar ik legde haar net uit dat alle families anders zijn, hè?’

Ze vertoonde iets wat misschien een glimlach was, waarbij ze het snoepje van de ene naar de andere wang liet glijden: ‘Nou, gisteren nog vertelde mijn nicht dat ze zwanger is van de vierde. Ik had al tegen haar gezegd dat ze minstens twee entresols nodig zou hebben, maar zij bleef koppig volhouden dat één wel genoeg zou zijn, en ze wilde ook per se staal. Zelf vind ik hout veel mooier, geen vergelijk.’

‘Tja.’

‘Dat is trouwens ook veel goedkoper.’

Op dat punt viel het gesprek meestal dood. Maar zij zwengelde het weer aan: ‘Zijn jullie volgende week ook bij de pizzaparty voor het begin van het schooljaar, met alle kinderen en ouders?’

Daar had ik nog niks over gehoord, antwoordde ik, maar uiteraard, uiteraard zouden we erbij zijn.

Elke gelegenheid waarbij Meisje in contact kon komen met leeftijdgenootjes, des te beter als ze in de Trieste Wijk woonden, was welkom voor mij.

Zodoende zaten we een paar avonden later met zo’n dertig kinderen en hun families in een pizzeria.

Op de betonnen speelplaats van het schooltje in onze oude wijk voegde Meisje zich in dat soort situaties altijd instinctief bij de groep die bestond uit de kinderen, terwijl de ouders in een aparte groep intussen toezicht hielden zonder inbreuk te maken op de ruimte die de kinderen voor zichzelf probeerden te scheppen, klaar